

Силабус курсу:

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ПРОФЕСІЙНА ТА КОРПОРАТИВНА ЕТИКА

Ступінь вищої освіти:	магістр
Спеціальність:	061
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	3.0
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	іспит

Автор курсу та лектор:

к. філол. наук, доцент Кошман Ірина Миколаївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри журналістики та українознавчих студій

посада

kosh18@snu.edu.ua

+38-098-60-69-462

Viber за номером
телефону

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу: Метою лекційних занять за дисципліною є формування цілісного розуміння проблем професійної та корпоративної етики в теоретичному та практичному аспектах.

Результати навчання: **Знання:** основні поняття професійної та корпоративної етики; теоретичні засади деонтології, аксіології, етології, етикетології журналістики; етичні вимоги міжнародних й національних документів з журналістської етики чинних в Україні; державні й недержавні системи регулювання порушень етичних вимог у ЗМІ в Україні та світі.

Вміння: дотримуватися професійних етичних вимог: етичних принципів, етичних норм, прав та обов'язків журналіста; врегульовувати моральні проблеми в професійній діяльності; підвищувати власними матеріалами моральну та етичну культуру аудиторії ЗМІ; виявляти порушення етичних вимог у ЗМІ; враховувати науково обґрунтовані підходи дотримання етичних вимог у журналістській практиці; вміти робити правильний моральний вибір у проблемній ситуації; дотримуватися журналістського етикету в офіційному й неформальному професійному спілкуванні.

Передумови до початку вивчення: Базові знання з журналістської етики, журналістських стандартів, теорії журналістики, основ медіаправа, основної журналістської термінології, структури медіаринку.

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни полягає в формуванні системи знань професійної та корпоративної культури журналіста, який зобов'язаний дотримуватися вимог професійної та

корпоративної етики, свідомо формувати моральну культуру соціуму через ЗМІ. Отримати системні знання демократичних ціннісно-етичних орієнтирів, етичних вимог, закріплених у міжнародних, національних, корпоративних нормативних документах з журналістської етики, сформувати моральну свідомість журналістів, виробити навички дотримання професійних етичних вимог, виробити вміння врегульовувати моральні проблеми в професійній діяльності, підвищити моральну культуру майбутніх журналістів.

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК06. Здатність приймати обґрунтовані рішення;

ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня;

ЗК09. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;

СК02. Здатність критично осмислювати проблеми у сфері журналістики та дотичні до них міждисциплінарні проблеми;

СК03. Здатність приймати ефективні рішення у сфері журналістики;

СК04. Здатність управляти робочими або навчальними процесами у сфері журналістики, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

СК05. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки з питань журналістики, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

СК06. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі журналістики у широких та/або мультидисциплінарних контекстах, за умов неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

РН04. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійної діяльності, результатів досліджень та інновацій, пошуку та аналізу відповідної інформації.

РН07. Дискутувати зі складних комунікаційних проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

РН09. Проводити порівняльний аналіз законодавчої бази та діяльності окремих медіаінституцій України та країн Європейського Союзу.

РН11. Брати продуктивну участь у розробленні проєктів документів, що регламентують діяльність в усіх сферах журналістики, обґрунтовувати суспільну потребу в їх прийнятті, прогнозувати результати їх впливу на суспільство.

РН12. Розробляти та реалізовувати інноваційні та дослідницькі проєкти у сфері журналістики з урахуванням правових, соціальних, економічних та етичних аспектів.

РН13. Організувати роботу колективу, забезпечувати професійний розвиток його членів та досягнення поставлених цілей.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Мета, функції професійної етики	2/4	Історія та умови виникнення етики. Поняття загальної етики. Професійна етика в суспільстві та її взаємозв'язок з іншими науками. Класифікація професійної етики. Особливості етики різних професій. Особливості етики управління. Усвідомлення ролі лідера / менеджера у запровадженні етичних стандартів	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			поведінки. Етика взаємовідносин керівника з підлеглими.	
2	Журналістська етика як специфічна галузь професійної етики	2/2	Аналіз основних нормативно-правових документів, у царині професійної етики журналістів. Типологія документів з журналістської етики. Міжнародні документи з журналістської етики та їх принципи. Українські кодекси етики. Міжнародні кодекси етики. Профспілки та інші медіаорганізації. Національні документи з журналістської етики та їх вимоги. Джерела журналістської етики.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
3	Професійні стандарти журналістики: етико-правові аспекти діяльності	2/4	Мета, функції професійної моралі журналіста. Особливості й значення моральної культури ЗМІ. Гострі моральні проблеми в ЗМІ: дифамація, компромат, жорстокість, насильство, скандали, «джинса», чорний піар, ксенофобія, втручання в приватне життя. Складові індивідуальної моральної культури журналіста.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
4	Етичні дилеми в цифровому просторі	2/4	Етапи дослідження мережевої етики. Специфіка й складники мережевої етики журналістів.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
5	Корпоративна етика та культура медіаредакцій	2/2	Аналіз феномену корпоративної етики. Усвідомлення специфіки етичних норм корпоративного ділового спілкування. Уявлення про корпоративний кодекс організації, його структуру та функції. Аналіз змісту корпоративного кодексу. Створення корпоративного кодексу. Корпоративні документи з журналістської етики та їх вимоги. Редакційні кодекси етики.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
6	Норми корпоративної етики журналіста	2/4	Поняття та особливості корпоративної етики журналіста. Норми корпоративної етики журналіста. Етика службових стосунків журналіста та джерела інформації, адресата інформації, головного героя матеріалу, власника медіа, редактора, спонсора, рекламодавця. Етика журналіста в час війни.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.

Рекомендована література

Основна література:

Бралатан В., Гуцаленко Л., Здирко Н. Професійна етика: навч. посіб. Київ, 2019.

Етика в редакційному повсякденні. Київ, 2010.

Журналістська етика / за ред. В. П. Мостового та В. В. Різуна. Київ, 2014.

Каппон Рене Дж. Настанови журналістам Ассошіейтед Пресс: професійний порадник. Київ, 2005.

Кузнецова О. Д. Професійна етика журналіста. Львів, 2007.

Основи корпоративної культури: навч. посіб. / за ред. І. М. Ломачинської. Київ, 2011.

Посібник з журналістської етики. Київ, 2023.

Практикум із журналістської етики: навч. посіб. / під ред. проф. В. Ф. Іванова. Київ, 2012.

Професійна і прикладна етика: навч. посіб. / за заг. ред. В. П. Коцура. Переяслав-Хмельницький, 2016.

Редакційні настанови Бі-Бі-Сі. Режим доступу: https://uu.edu.ua/upload/Osvita/Navch_metod_d_t/Navch_metod_materiali/Zhurnalistika/Redakciyni_nastanovi_BBC.pdf

Стеблина Н. О. Етика у сфері соціальних комунікацій (професійні стандарти у журналістиці, рекламі та PR). Львів, 2014.

Як викладати журналістику конфлікту / заг. ред. Д. Р. Дуцик. Київ, 2019.

Інформаційні ресурси.

1. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
2. Законодавство України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>
3. Національна бібліотека ім. В. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>
4. Академія викладачів журналістики. Режим доступу: <https://www.jta.com.ua/>
5. Детектор медіа. Режим доступу: <https://detector.media/>
6. Комісія з журналістської етики. Режим доступу: <https://cje.org.ua/>
7. Медіакритика. Режим доступу: <https://www.mediakrytyka.info/>
8. Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля. Режим доступу: <http://moodle.snu.edu.ua/>

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Присутність на заняттях та засвоєння лекційного матеріалу за темами	60	20
Присутність на заняттях (у період настановної сесії) та своєчасне виконання самостійних практичних завдань у межах тем	-	30
Індивідуальна робота	20	30
Залік (тест)	20	20
Разом	100	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	

60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

<i>Плагіат та академічна доброчесність:</i>	<p>Дотримання академічної доброчесності за курсом ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату. До основних вимог за курсом віднесено – посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.</p> <p>Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаковими для всіх здобувачів засобами: – за допомогою засобів системи MOODLE; за Internet-джерелами – за допомогою програми Antiplagiarism.net.</p>
<i>Завдання і заняття:</i>	<p>Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Здобувач вищої освіти має право на оскарження результатів оцінювання.</p>
<i>Поведінка в аудиторії:</i>	<p>Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. На аудиторні заняття слухачі мають з'являтися вчасно відповідно до діючого розкладу занять, яке міститься на сайті університету. Під час занять усі його учасники мають дотримуватися вимог техніки безпеки.</p>